

Труднощі у школярів з читанням.

Коли дитина вперше переступає поріг школи, вона бажає вчитися, також присутнє бажання бути гарним учнем. Але це бажання швидко зникає тоді, коли дитина в чомусь неуспішна, їй щось важко дається. Досить часто саме з читанням виникає у дитини багато проблем, а саме:

- знає букви, але погано зливає букви в склади, склади в слова;
- переставляє під час читання букви місцями;
- не розуміє змісту прочитаного;
- низька швидкість читання;
- присутнє читання за «здогадкою»;
- не може втримати рядок під час читання, «зісковзує».

Шановні батьки, пропонуємо Вам вправи, які можна проводити в ігровій формі з дітьми вдома для усунення труднощів з читанням.

Бажано для виконання вправ вивільнити 20-25 хв. щодня, в цей час прибрати (вимикнути) з поля зору дитини всі відволікаючі предмети (телевізор, комп'ютер тощо). Представлені вправи підійдуть для дітей віком від 6 до 12 років, також треба врахувати рівень підготовленості дитини, її індивідуальні особливості. Вправи скомпоновані в залежності від проблеми з якою діти стикаються під час читання, деякі вправи дублюються.

№ з\п	Труднощі з читанням	Рекомендовані вправи
1	Знає букви, але погано зливає букви в склади, склади в слова	№ 1, 3, 6, 15
2	Переставляє під час читання букви місцями	№ 3, 4, 6, 8, 12, 15
3	Не розуміє змісту прочитаного	№ 3, 4, 7, 12
4	Низька швидкість читання	№ 2, 5, 9, 11, 12, 13
5	Присутнє читання за «здогадкою»	№ 3, 8, 10, 11, 12, 13, 14
6	Не може втримати рядок під час читання, «зісковзує».	№ 16

Рекомендовані вправи

1. «Елементи»

Мета: вдосконалення вміння швидко переключатися з однієї графеми (букви) на іншу, розвиток дрібної моторики, підготовка руки до письма.

Завдання: дитина повинна дописати елементи до кінця рядка.

2. «Читання вірша під оплески»

Мета: розвиток слухомоторної координації, покращення дикції

Завдання: дорослий читає вірш й одночасно плескає в долоні (відтворюємо ритм вірша). Голосом і оплесками виділяємо наголошені склади.

Цей метод корисний при заучуванні будь-яких віршів, так як до роботи підключені обидві півкулі головного мозку (ліва скронева доля – мова, текст вірша; права скронева доля – ритм, мелодика).

Шпак та білка (уривок)

Поки шпак літав у вирій,
встигла білочка прудка
поселитись у квартирі
у шпака-мандрівника.

Не страшні їй завірюхи,
не страшні морози злі –
у шпаківні тепло й сухо,
ще й запаси чималі.

(Віктор Бойко)

3. «Зайві букви»

Мета: розвиток зорової уваги, відпрацювання образу слова.

Завдання: роздрукуйте вірші, в яких вставлені в слова зайві букви, дитина повинна передивитися текст та викреслити зайві букви, а потім прочитати вірш. В тексті вірша, який запропонований, треба знайти всі зайві букви «Ж» та «Р».

Вожрон-кухжар дрля вожрони
Вжранці вжарить макарожни.
Смрачно снідрає вжорона:
З тежртим сижром макажрони!

І.С.Панасюк

4. «Порахуй букви та слова»

Мета: закріплення поняття про речення, розвиток звуко-буквеного аналізу, збільшення об'єму слухового сприйняття.

Завдання: дорослий повільно диктує дитині речення, а дитина повинна порахувати й сказати скільки слів в цьому реченні.

Увага! Завдання даються спочатку на слух, а потім добавляємо зорове сприйняття речення.

Красивий рудий кіт сидів на підвіконні (6 слів)

Потім дайте дитині завдання порахувати скільки букв в кожному слові, далі, наприклад: яка третя буква з кінця в слові «рудий», яка друга буква з початку в слові «підвіконня» і т.д. Далі дитина записує речення на аркуші паперу, вказуючи над кожним словом кількість букв.

5. «Почуй букву»

Мета: розвиток слухової уваги, швидкості реакції.

Завдання: дорослий досить повільно читає текст, а дитина повинна плеснути в долоні, коли почує слово з певною буквою та називає це слово, в якому почув цю букву.

Більш складний варіант коли, наприклад: треба плеснути в долоні на букву М, та топни ногою на – Д.

6. «Склади слово»

Мета: розвиток вміння робити звуко-буквений аналіз

Завдання: запропонуйте дитині придумати та записати слово по заданій схемі. Схеми можуть бути різними.

А - - - - - (АНАНАС)
- Е - - (СЕЛО)
- - - О - - (МОЛОКО)
- Е - - - - - (ТЕЛЕФОН)
Л - - (ЛІС)

7. «Читання під стук»

Мета: розвиток концентрації та розподілу уваги.

Завдання: дорослий читає текст дитині в середньому ритмі й одночасно стукає по столу, дитина повинна переказати текст та назвати кількість ударів (стуків). Текст добираємо відповідно до рівня підготовленості та віку дитини.

Рекомендована кількість ударів від 5 до 10.

КАЗКА ПРО ПАРАСОЛЬКУ

Була собі па-ра-соль-ка. Ви-рі-ши-ла вона піти погуляти. Іде та йде. Бачить – ростуть гриби. А тут пішов дощ.

– Давайте, – каже па-ра-соль-ка, – я вас від дощу закрию.

– Е ні, ми дощ любимо!

Пішла па-ра-соль-ка далі. А на-зуст-річ їй дівчинка. Побачила па-ра-соль-ку – і бігом до неї.

– Ось, – зраділа па-ра-соль-ка, – хто мені радий!

За М. Золотовою

8. «Зіпсована буква»

Мета: закріплення образу букв, розвиток образного сприймання.

Завдання: дитина повинна дописати елементи букв, яких не вистачає та відновити слово

Р / 3 / А — ваза

Ш / К / Р / Л / К — шарфик
С / У / Ф / А / К / А — собака

9. «М'якість та знак пом'якшення»

Мета: розвиток фонематичного слуху, слухової уваги, відпрацювання правил використання знаку пом'якшення.

Завдання: дитина повинна записати ланцюжок складів, який диктує дорослий.

ВЮ – ВЬО – ВА

БЯ – БЕ – БЬО

ДЕ – ДЬО – ДИ – ДЬО

ДУ – ТУ – ТИ – ТЬО

МЕ – МЬО – МЮ – МЯ

ПИ – ПЕ – ПИ – ПЬО – ПЮ – ПІ

РЮ – РЯ – РЬО – РІ – РИ - РА

Увага! Завдання можна ускладнити: необхідно записати склади в три стовпчики

Склади з Ъ	Склади з твердим приголосним	Склади з м'яким приголосним

10. «Стріляємо влучно»

Мета: розвиток концентрації зорової уваги.

Завдання: заздалегідь приготуйте таблицю (див. нижче). Оптимальний розмір аркуша – формат А4. Розмір таблиці залежить від віку та рівня підготовленості дитини.

	А	Б	В	Г	Д	Е	Є	Ж	З	И
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

Варіант I. дитина повинна зробити «постріл» (поставивши крапку) за заданими координатами. Наприклад: 9 – Б, 4 – Є (пригадуємо гру «Морський бій»).

Увага! Стежити пальчиком по рядку не дозволяється, слідкуємо лише очима.

Варіант II. Дорослий називає число, від якого в правий бік треба відлічити певну кількість клітинок і знайти відповідну букву зверху і т.д.. Дитина записує всі букви на аркуші паперу, якщо всі букви знайдені вірно, повинно вийти слово. Наприклад: від числа **8** відлічи **9** клітинок праворуч (**буква Ж**), від числа **4** відлічи **1** клітинку праворуч (**буква А**), від числа **10** відлічи **2** клітинки праворуч (**буква Б**), від числа **2** відлічи **1** клітинку праворуч (**буква А**). вийшло слово **ЖАБА**.

Варіант III. Дитина за усною інструкцією дорослого шукає координати та замальовує відповідні клітинки. Якщо все зроблено правильно вийде малюнок.

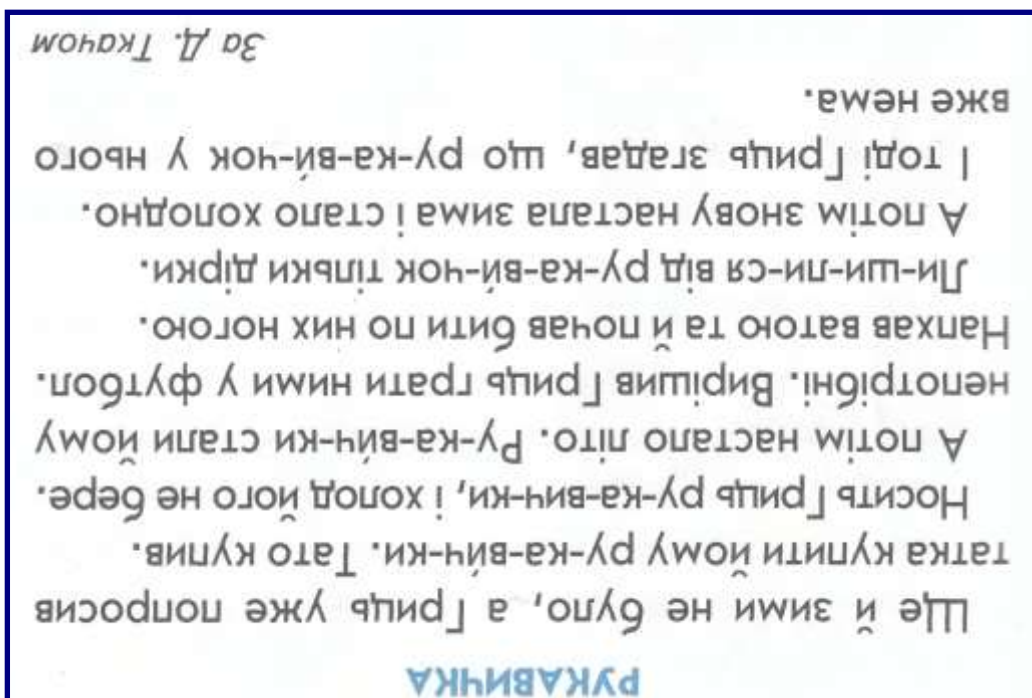
Наприклад, треба розмалювати відповідного кольору олівцями клітинки з координатами: *зелений олівець* – 2-Д, 3-Г, 3-Д, 3-Е, 4-В, 4-Г, 4-Д, 4-Е, 4-Є, 5-Б, 5-В, 5-Г, 5-Д, 5-Е, 5-Є, 5-Ж, 8-Е, 9-Е; *жовтий олівець* – 6-В, 6-Г, 6-Д, 6-Е, 6-Є, 7-В, 7-Д, 7-Е, 7-Є, 8-В, 8-Г, 8-Д, 8-Є, 9-В, 9-Г, 9-Д, 9-Є.

11. «Читання догори ногами»

Мета: розвиток концентрації зорової уваги, усунення читання за «здогадкою».

Увага! Вправа розрахована на дітей, у яких вже достатньо сформована навичка читання та немає проблем з заміною букв за оптичною ознакою. Образ букви повинен бути добре сформований.

Завдання: дитина повинна прочитати текст, який перевернутий догори ногами.

12. «Нісенітниця»

Мета: розвиток концентрації зорової уваги, відпрацювання навички звуко-буквеного аналізу.

Завдання: запропонувати дитині уважно переглянути слова, перевірити чи все правильно. Деякі букви в словах помінялися місцями, дитина повинна поміняти порядок букв та записати слово вірно.

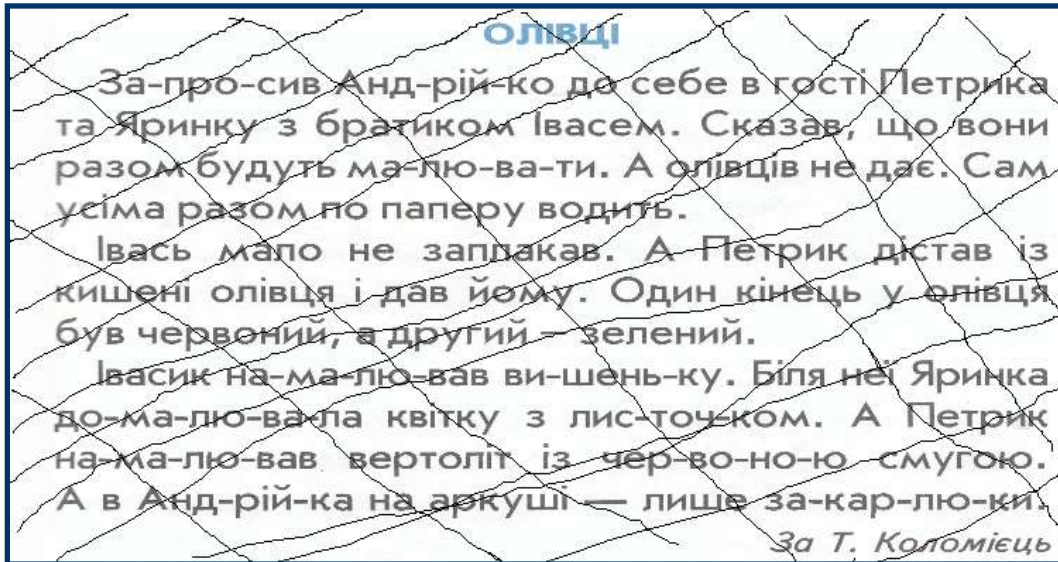
Наприклад: ЛОМОКО (молоко)

БКОЯЛО, ЛИСАВ, РАГШУ (яблоко, слива, груша).

13. «Закреслені тексти»

Мета: розвиток зорового сприйняття, усунення читання за «здогадкою».

Завдання: дитина повинна читати заштрихований текст, уважно вдивляючись в нього та не поспішаючи.

14. «Шматочки слів»

Мета: розвиток самоконтролю, короткочасної пам'яті, усунення читання за «здогадкою», покращення розуміння прочитаного.

Завдання: дитині необхідно частину слова читати про себе, а другу частину – вголос. Потім пригадати й записати по пам'яті ці слова. Кількість слів для читання може бути різною. Норма для відтворення по пам'яті: 6-8 років – п'ять слів, 8-12 років – сім слів.

Приклади завдань:

- 1) Жаба, кава, ваза, риба, лото (для дітей 6-8 років).
- 2) Корова, молоток, квадрат, парашут, толокно, піраміда, транспорт (для дітей 9-12 років).

15. «Закодуй букву»

Мета: розвиток самоконтролю, зняття імпульсивності.

Завдання:

Варіант І. Запропонувати дитині переписати текст в зошит, але замість кожної букви «А» треба ставити прочерк. Буква може бути будь-яка.

Чергові

У класі чергові Тарас і Сашко. Почали хазяйнувати. Тарас узявся витирати дошку, а Сашко – поливати квіти. Із підвіконня побігла вода. Хлопчики швиденько повитирали. Треба все робити охайно.

Тепер у класі чисто й затишно. Скоро й урок. Чергові чекають вчительку.

Варіант II. Дитина читає уривок з тексту, в якому вже буква замінена прочерком (буква «А») і в ході читання вставляє букву на місце.

Квіти

Н- лузі б-г-то квітів. Ось рожевіє конюшин-. Вуглинок-ми у тр-ві горить гвоздик-. Повернули біляві личк- до сонечк- ром-шки. Небом дивляться із тр-ви сині дзвіночки. Кр-й доріжки біліє деревій. Ніби р-йдуга на землі! Милуйся, -ле не рви. Це кр-с- землі.

16. «Ялинка»

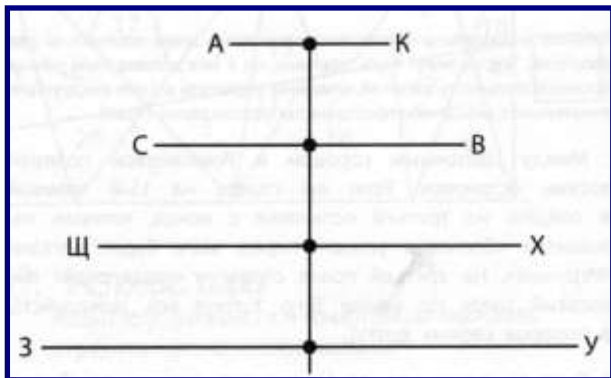
Мета: розширення робочого візуального простору

Завдання: візьміть аркуш паперу формату А4 й розмістіть його горизонтально.

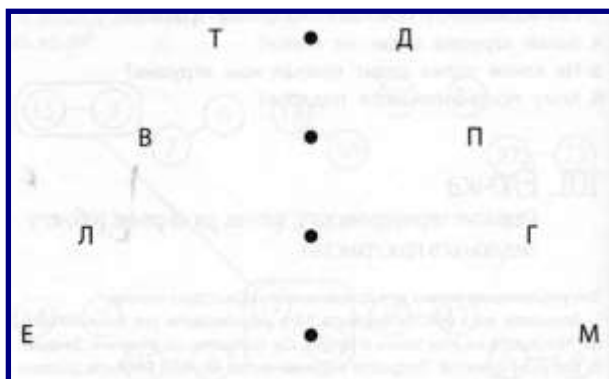
Напишіть на ньому букви та крапки, як показано на малюнку. Закрийте

малюнок аркушем. Відкрийте верхні гілки ялинки. Дитина повинна дивитися на крапку, яка знаходиться посередині. Переводити очі на букви не можна.

Треба назвати букви, що написані з боків. Після того, як дитина назвала букви, відкриваємо наступні гілки і т.д.

Ялинка без гілок, більш складний варіант, дається лише тоді, коли звичайна ялинка читається легко.

Бажаємо Вам успіху!!!